

**FACULTAT D'EDUCACIÓ,
TRADUCCIÓ I
CIÈNCIES HUMANES.**

**La figura de l'Educador social als
instituts. Diferències de treball de
l'educador social i l'integrador
social en l'àmbit de l'educació
secundària.**

FERRAGUT PUIG, Cristina
4rt de Grau en Educació Social
Tutor: Xavier Tornafoch Yuste
Treball Final de Grau
Facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes
Universitat de Vic

Vic, Maig del 2015

RESUM:

La incorporació del professional de l'educació social als centre de secundària a Catalunya, és un tema d'actualitat. La presència de l'educador social als instituts, pot aportar una obertura i un dinamisme a aquesta institució educativa, i a la vegada deixar en relleu l'adaptabilitat i dinamisme d'aquesta professió. Els canvis constants que la nostra societat viu, afecten a tota la població, incloent els adolescents i en conseqüència també afecten a les escoles. L'educador social pot donar a la institució escolar una altra perspectiva de treball davant al conjunt de problemes que actualment van emergent a l'àmbit educatiu, mitjançant el treball en equip de tots els professionals de l'equip docent, per tal de garantir una educació de qualitat i inclusiva. L'educador social pot proporcionar a l'escola les eines necessàries per establir un vincle entre l'escola, la família, la comunitat i l'alumne.

Paraules clau: Educació Social, Integrador Social, Educació formal, Centre Educatiu de Secundària, Llei d'educació, Comunitat, Família, Adolescència, Tasques, Funcions i Diferències.

RESUMEN:

La incorporación del profesional de la educación social en los centros de secundaria en Cataluña, es un tema de actualidad. La presencia del educador social en los institutos puede aportar una apertura y un dinamismo a esta institución educativa, y a la vez dejar en relieve la adaptabilidad y dinamismo de esta profesión. Los cambios constatados que nuestra sociedad vive, afectan a toda la población, incluyendo a los adolescentes y en consecuencia también afectan a las escuelas. El educador social puede dar a la institución escolar otra perspectiva de trabajo ante el conjunto de problemas que actualmente va emergiendo en el ámbito educativo, mediante el trabajo en equipo de todos los profesionales del equipo docente para garantizar una educación de calidad e inclusiva. El educador social puede proporcionar a escuela las herramientas necesarias para establecer un vínculo entre la escuela, la familia, la comunidad y el alumno.

Palabras clave: Educación Social, Integrador Social, Educación formal, Centro Educativo de Secundaria, Ley de Educación, Comunidad, Familia, Adolescencia, Tareas, Funciones y Diferencias.

Abstrac:

The incorporation of social education professionals into secondary schools in Catalonia is a topical issue. Their presence can lead to a greater openness and dynamism within these institutions, while also making plain the dynamism and adaptability of the profession. The constant social changes of recent times affect the entire population, including adolescents, and consequently also affect schools. School-based social educators can offer another perspective on how to work with the range of problems that are emerging in education and, by working in close collaboration with the teaching staff, can help to ensure educational quality and inclusion. The school-based social educator can provide the necessary tools to establish a link between school, family, community and students.

Keywords: Social Education, Social Integration, Formal Education, Secondary Schools, Education Law, Community, Family, Adolescence, Tasks, Functions and Differences

INDEX:

1. Presentació general del tema de recerca	1
2. Pregunta de recerca i objectius específics	3
3. Context socioeconòmic	5
4. Marc legislatiu	9
5. L'adolescència, canvis i característiques	15
6. Situació actual dels centres de secundària en el marc català, la presència de l'educador social i l'integrador social	21
7. Treball de camp	24
7.1 Metodologia de la recerca i eines de recollida de dades .	26
7.2 Limitacions i aspectes ètics	28
7.3 Anàlisi de dades	29
8. Conclusions i perspectives de futur	41
9. Reflexions finals	46
10. Bibliografia i webgrafia	47
Annex	49

1. Presentació general del tema de recerca:

Amb l'inici de curs passat, des de l'assignatura de Mètodes d'Investigació Social, se'ns va proposar realitzar un treball d'investigació en grup sobre algun tema del nostre interès. Des del grup amb el qual vaig realitzar el treball, vàrem escollir investigar al voltant de la figura de l'educador social a les escoles de secundària.

El present treball és la ampliació de coneixements al voltant d'aquest tema, però amb una comparativa de dues figures amb poc pes dins el marc educatiu català; la figura de l'educador social i la figura de l'integrador social. Aquesta comparativa pretén analitzar i comparar les funcions que desenvolupen o podrien desenvolupar aquests professionals dins l'àmbit educatiu.

Si bé amb la realització de l'anterior treball d'investigació, va quedar clar que la figura de l'educador social és important en el món escolar. També va quedar al descobert que moltes de les funcions que podria desenvolupar el professional de l'educació social, les acaben portant a terme els professionals de la integració social. Aquesta situació pot ser originada pel fet que sovint en una escola no hi conviuen les dues figures.

És habitual que la figura de l'educador social sigui inexistente en l'àmbit educatiu català, ja que en el marc legislatiu català no queda definida la necessitat d'incorporar aquest professional. No obstant, la figura de l'integrador social és més habitual trobar-la en alguns instituts. Per aquest motiu, el professional en integració social acaba realitzant tasques i funcions que es poden atribuir a l'educador social.

Per altra banda, davant de la gran diversitat social i cultural que actualment podem trobar dins les aules, és interessant i important plantejar intervencions educatives que vagin més enllà de la funció que realitza el professor a les seves aules. És a dir, aquest treball ha d'englobar a l'adolescent, però també seu context familiar i social. És en aquest punt de convergència entre aquests entorns, quan apareix la necessitat de tenir en

l'equip professional aquestes dues figures, i en conseqüència, també és el moment en que neix la discussió de quines tasques ha desenvolupar cadascun d'ells.

Partint de la meva pròpia experiència personal en l'educació secundària obligatòria, puc veure que tot i que vaig tenir bones experiències, apareix la necessitat d'una figura que s'ocupi de tractar diferents situacions de conflicte i diverses problemàtiques, perquè en moltes de les experiències escolars viscudes per altres persones, es pot deduir que el professorat no tenia els recursos formatius pertinents per afrontar-les.

2. Pregunta de recerca i objectius específics:

Per poder elaborar aquest treball primerament he hagut de planteja-me una pregunta de recerca, per tal de centrar el procés de recerca d'informació cap a un direcció. Si bé des d'un inici tenia molt clar el tema, la pregunta de recerca no la tenia tan clara. No obstant, un cop donades unes quantes voltes al tema, vaig decidir que la millor pregunta per fer-me era:

"És necessària la figura de l'educador social a les escoles de secundària de Catalunya? Diferències de treball de l'educador social i l'integrador social en l'àmbit de l'educació secundària"

Tot i tenir la pregunta principal a respondre, vaig veure la necessitat d'elaborar aquesta recerca des de diverses perspectives per tal de tenir una visió més ampla del tema d'estudi.

Primerament, per poder ampliar els meus coneixements, que he anat adquirint durant aquest anys, he realitzar una recerca de fonts d'informació a partir de la qual, després de la seva lectura i posterior reflexió he escrit un marc teòric que és el fonament d'aquesta investigació.

Per altra banda, ja que l'objecte d'estudi són les figures de l'educador social i l'integrador social, vaig considera necessari conèixer de primera mà les experiències d'aquests dos professionals. Per aquest motiu, el treball consta de tres entrevistes, per tal d'entendre i contrastar les seves experiències i opinions amb el marc teòric realitzat anteriorment.

A més a més, durant el procés de recerca d'informació per elaborar el marc teòric, em van anar sorgint preguntes que vaig considerar necessari plasmar com si fossin objectius secundaris per tal de complementar aquesta recerca i entendre millor la realitat al voltant d'aquestes figures. Per tant, els objectius que em plantejo en aquest treball són els següents:

- Identificar i conèixer les funcions dels educadors i educadores socials en l'àmbit educatiu.
- Identificar i conèixer les funcions dels integradors i integradores socials

en l'àmbit educatiu.

- Identificar i conèixer les funcions que podrien realitzar els educadors i educadores socials amb els joves i les seves famílies dins l'àmbit escolar.

3. Context socioeconòmic:

Abans de començar a profunditzar en el tema de recerca, és important descriure el context social i econòmic en el qual es veu immersa la comunitat autònoma de Catalunya, ja que no podem entendre el context i l'ambient que es respira a les aules de secundària, sense abans conèixer en quin context vivim, perquè aquest últim marca en gran mesura el què passa als instituts del territori.

La comunitat autònoma de Catalunya forma part de l'estat Espanyol i és un dels seus motors econòmics. Catalunya segons el padró municipal d'habitants de l'Institut Català d'Estadística, té una població total de 7.518.903¹ habitants. Quan es compara el creixement natural de població d'aquesta comunitat amb la resta de l'estat Espanyol i també amb Europa, es pot veure que és a Catalunya on hi ha hagut més augment. Les últimes dades estadístiques del 2014 de l'Institut català d'Estadística, situen aquest creixement en 1,4% molt per sobre del creixement d'Espanya que és del 0,8% o el de la Unió Europea que és del 0,2%.

Així doncs, quedar clar que Catalunya ha experimentat un creixement demogràfic continuat. Però, és aquest creixement produït per l'augment de la natalitat o és a causa dels processos migratoris?

Fins l'any 2010 a Catalunya hi vivien un total de 1.198.538 de persones estrangeres, el que representava un 15,95% de la població total. Moltes d'aquestes persones venien a Catalunya per motius laborals, empesos pel creixement econòmic en el qual es veia immersa la comunitat autònoma i també a la resta de l'estat espanyol.

Per contra a partir de l'any 2013, quan va començar el període de recessió econòmica a la Unió Europea i també a Catalunya, aquest augment va passar a ser un decreixement, i en conseqüència aquesta xifra va anar

¹ Dades extretes de l' Institut Català d'Estadística www.idescat.cat visitat a les 10:30 del dia 16 d'abril del 2015.

baixant gradualment, situant-se actualment en un total 1.049.214 d'habitants estrangers que representa un 14,49% de la població total catalana. Tot i que tal com es pot veure el nombre de representants estrangers ha baixat, aquest continua essent alt.

Tal com podem veure, l'impacte migratori ha estat especialment rellevant a Catalunya, però on s'ha notat més aquest augment, ha estat a l'àrea metropolitana de Barcelona que acull uns 4.774.561 habitants de la població total catalana. En conseqüència, es veu clarament que la distribució de la població dins del territori és molt desigual.

S'ha de tenir present que el factor migratori a la nostra comunitat autònoma ha estat sempre un fenomen present. Els anys 80, Catalunya va patir un augment de la seva població a conseqüència de les persones nouvingudes d'origen andalús que van decidir venir a viure a les nostres terres. Això va comportar un augment de les relacions socials i també de les relacions entre cultures diferents que havien de conviure juntes.

Aquest procés migratori es va tronar a produir a la dècada dels 90 degut als anys de bonança que es vivien a Catalunya i a la resta d'Espanya. Aquest cop però, els orígens de les persones que decidien venir a viure al territori català era molt divers, sobretot d'Amèrica llatina, del Marroc i dels països de l'est d'Europa.

Tot i que actualment es parla d'una certa recuperació econòmica i un augment del consum i de les ofertes de treball, fins ara hem viscut en un estat de crisi global. Aquesta crisi que no només ha afectat Espanya, sinó que també ha perjudicat la resta del món, ha produït una situació de precarietat laboral, una escassa oferta de llocs de treball, retallades en tots els àmbits educatius, socials, sanitaris, investigació, etc. En conseqüència, la població ha notat aquesta crisi que ha produït situacions d'exclusió social a una gran part de la població.

Un dels col·lectius que s'ha vist més afectat per la situació de recessió, han estat els joves, que han vist les seves possibilitats de trobar una feina molt

reduïdes o inexistents, i ha provocat que molts d'aquests decidissin marxar a l'estranger amb l'objectiu de trobar una feina estable i amb una remuneració també més estable i millor.

Tal com es pot veure, aquell procés migratori que es va produir els anys 80 i 90, ara es dona a la inversa. La població autòctona emigra cap a altres països, però també s'està produint un procés de retorn al seu país d'aquells que un dia van venir a viure a Catalunya amb l'esperança de canviar i millorar les seves vides. Aquest últim fet, es produeix perquè en molts casos en el país d'origen d'aquestes persones la situació laboral i econòmica no és tan dolenta com la d'aquí. Tot i així, són molts els que continuen vivint en terres catalanes sota els efectes de la crisi que viu el país.

Tal com he dit anteriorment, la crisi ha afectat a moltes famílies catalanes provocant que moltes no tinguin ingressos econòmics, i en conseqüència s'estan donant situacions com desnonaments, impediments d'accés al món educatiu, a la higiene, a les relacions socials, entre d'altres aspectes.

Si ens fixem en les estadístiques de l'Institut Català d'Estadística, podem veure com la taxa d'atur dels joves catalans i espanyols és del 47,1% i del 53,2% respectivament, dades molt per sobre del percentatge europeu que es situa en el 22,1%. Això provoca que molts joves pateixin situacions de precarietat laboral i precarietat econòmica que repercuteix en la seva vida, afectant les seves capacitats d'emancipació i les seves perspectives de futur.

Aquesta situació de recessió que afecta a les famílies de la nostra societat, es veu agreujada per les polítiques d'austeritat que s'estan portant a terme a nivell autonòmic i també estatal.

Amb tot això, és evident pensar que el sistema educatiu s'està veient afectat. Actualment, el nostre sistema educatiu ha estat molt criticat perquè no cobreix les necessitats educatives de tots els alumnes. Aquest fet, provoca que molts infants i adolescents deixin els seus estudis abans d'hora, és a dir hi ha una situació de desescolarització en edats prematures,

que tindrà un efectes en les seves vides futures, com no tenir el graduat escolar.

4. Marc legislatiu:

Per poder entendre una mica millor la funció que podria realitzar el professional de l'educació social en el marc de l'educació formal a Catalunya, és oportú analitzar en profunditat la Llei d'Educació de Catalunya, també anomenada LEC, que defineix i organitza l'entorn de l'educació reglada. Aquesta norma, i els reglaments que la desenvolupen, ordenen el sistema educatiu català, que també està condicionat per les normatives espanyoles de rang superior.

En aquesta llei, en cap moment es diu explícitament que el professional de l'educació social hagi de ser un perfil professional necessari en el marc de l'educació formal. No obstant això, una lectura atenta de la llei ens deixa entreveure que podria existir la possibilitat d'incorporar aquesta figura dins dels equips de professionals de l'ensenyament reglats. Un clar exemple d'aquesta controvèrsia és l'article 19 en el qual es diu textualment:

"La comunitat educativa és integrada per totes les persones i les institucions que intervenen en el procés educatiu. En formen part els alumnes, les famílies, el professorat, els professionals d'atenció educativa i el personal d'administració i serveis, l'Administració educativa, els ens locals i els agents territorials i socials i les associacions que els representen, i també els col·legis professionals de l'àmbit educatiu, l'associacionisme educatiu, les entitats esportives escolars i els professionals, empreses i entitats de lleure i de serveis educatius." (LEC 2009: 41)

Tal com es pot llegir, no tan sol el professorat forma l'equip professional, sinó que també hi ha molts altres professionals que en poden formar part. En aquest sentit, el fet que es digui que els agents socials o els col·legis de professionals de l'àmbit educatiu o els professionals d'atenció educativa en puguin formar part, deixa entreveure que la figura de l'educador social podria tenir un lloc dins del sistema educatiu, ja que com a professionals, els educadors i educadores socials intervenen en els processos educatius de les persones i també dels infants i adolescents.

D'altra banda, aquesta mateixa llei en el capítol 5², concretament l'article 30, que fa referència als drets i deures de convivència als centres, s'hi pot interpretar que la feina de l'educador social podria tenir sentit a les escoles, ja que segons aquest, els centres educatius tenen el dret a convida de manera tranquil·la, però també tenen la obligació de facilitar aquesta convivència. En aquest sentit, l'article deixa clar que és feina dels centres establir eines de mediació i resolució de conflictes, així com també és la seva obligació promoure mesures de promoció de la convivència.

Tenint en compte aquestes premisses es podria interpretar que en aquest camp, la figura professional de l'educació social hi tindria una funció, donat que una de les seves tasques és la mediació o la resolució de conflictes tan a nivell comunitari, com a nivell de grups petits. En aquesta línia, l'article 31 dins la secció 2 de dita llei, també deixa entreveure la possibilitat d'incorporar la figura de l'educador social als centres educatius.

"La resolució de conflictes, que s'ha de situar en el marc de l'acció educativa, té per finalitat contribuir al manteniment i la millora del procés educatiu dels alumnes." (LEC 2009: 49)

D'aquest fragment es pot interpretar que a nivell escolar, la mediació i la resolució de conflictes és un element imprescindible pel bon desenvolupament de clima escolar i la convivència, ja que aquesta eina permet i fomenta una convivència adequada i estimulants per tots els membres que formen la comunitat educativa.

Per altra banda, la LEC dóna molta importància a la formulació d'una carta de compromís educatiu per part dels centres, en la qual ha de tenir molt protagonisme l'entorn de convivència escolar i social. Per treballar en aquestes línies, els alumnes tenen el dret de rebre una educació que fomenti l'estimulació de les capacitats, però sempre tenint en compte el ritme d'aprenentatge i on es valori l'esforç i el rendiment. A més a més, els educands tenen el dret de convida dins l'entorn escolar d'una manera

² Veure LEC: Títol III. De la comunitat educativa. Capítol V. La convivència. Article 30. Drets i deures de convivència. p. 48.

respectuosa, on es fomenti el diàleg i la cooperació entre tots els membres escolars. D'aquí es pot despendre la necessitat d'incorporar una figura de caire més social, com per exemple la de l'educador social.

A l'article 40, que es fa referència als plans i programes socioeducatius de les escoles es diu textualment:

"Els centres i els ajuntaments, per iniciativa de dos o més centres o per iniciativa de l'ajuntament corresponent, poden acordar d'elaborar conjuntament plans o programes socioeducatius que afavoreixin la major integració possible en l'entorn social dels objectius educatius i socials del centre i una millor coordinació entre els recursos de les diferents administracions i dels centres mateixos. Correspon al Govern d'establir les condicions mínimes per a la formalització dels convenis que concretin aquests plans i programes." (LEC 2009: 53)

Així doncs, aquest article deixa entreveure la possibilitat de que la figura de l'educador social podria ser una eina important a l'hora de portar a terme aquesta col·laboració conjunta entre els centres educatius i els ajuntament. Fent d'enllaç entre els dos serveis i així portar a terme aquests programes de manera optima i aconseguint d'aquesta manera una igualtat i bona convivència.

Per altra banda, tal com diu l'article 41³ és l'obligació de les institucions públiques vetllar i garantir perquè la totalitat dels alumnes participin en plans, programes socioeducatius i en activitats de lleure de manera igual sense discriminacions de cap tipus.

En aquest camí, es podria pensar que el professional de l'educació social podria ajudar a vetllar i garantir aquest accés, si tenim en compte que precisament és una de les seves tasques en qualsevol dels col·lectius amb el quals pot treballar, per tant en conseqüència també ho podria arribar a ser en un entorn educatiu formal.

³ Veure LEC: Títol III. De la comunitat educativa. Capítol V. La convivència. Article 41. Foment de l'equitat en l'educació en el lleure. p. 54.

La LEC parla contínuament que les escoles, tan les de primària com els de secundària, tenen l'obligació de treballar per garantir un educació de qualitat, en la qual es fomenti la integració, la cohesió social, la igualtat, la participació dels membres que formen la comunitat educativa, etc. és en aquest camí on els professionals de l'educació social podrien trobar el seu lloc als centres escolar, en especial a les escoles de secundària, ja que ells tenen la capacitat i els coneixements per poder ajudar a la resta d'equip de professional dels centres educatius a portar a terme aquests objectius que des de la llei catalana es volen aconseguir.

Si ens fixem en l'article 77⁴ on s'estableixen els criteris que orienten l'organització pedagògica dels centres, i també l'article 79⁵ on es parla dels criteris d'organització pedagògica en l'educació bàsica, veurem que aquests tenen certs aspectes en els quals l'educador social podria treballar-hi des d'una perspectiva diferent a la dels centres educatius. Una perspectiva més social, tenint en compte tots el paradigmes que poden intervenir en la vida diària del centre.

Seguint aquesta mateixa línia l'autor Miguel Castillo (2012) en el seu article *La intervenció dels educadors i educadores socials a l'escola; limitacions, reptes i perspectives de futur*, ens parla de la institució escolar. Aquest fa referència al fet que els centres escolar són institucions complexes, on només es realitza una funció educativa acadèmica, sinó que tenen diverses funcions en relació als individus i al sistema social global. Això fa pensar en l'entorn escolar, en la seva estructura, que sovint és sòlida i rígida, en contraposició a les característiques del professional de l'educació social, que resulta ser més flexible, obert, tolerant, entre d'altres. Per aquest motiu, la incorporació de la figura de l'educador pot ser un bon fixatge dins l'àmbit escolar, ja que pot dotar els centres educatius de major flexibilitat i fluïdesa a l'entorn escolar, aconseguint així un sistema educatiu on la funció

⁴ Veure LEC: Títol VI. Dels centres educatius. Capítol II. Criteris per l'organització pedagògica dels centres. Article 77. Criteris que orienten l'organització pedagògica dels centres. p. 86.

⁵ Veure LEC: Títol VI. Dels centres educatius. Capítol II. Criteris per l'organització pedagògica dels centres. Article 79. Criteris d'organització pedagògica en l'educació bàsica. p. 87.

educativa a nivell acadèmic es barregi amb la funció social, inclusiva i integradora.

Per altra banda, els centres educatius han de compta amb serveis educatius i de suport per garantir una educació de qualitat per a tots els seus alumnes, promovent així una igualtat de condicions entre tots els infants i adolescents escolaritzats. En aquest sentit cal parar gran atenció a l'article 86 de serveis educatius, concretament a l'apartat 3 secció C, en la qual diu:

"Són funcions dels serveis educatius, d'acord amb el que en cada cas es determini per norma reglamentària: [...] c) Atendre especialment les situacions en què l'escolarització dels alumnes nous o amb risc d'exclusió social té implicacions en l'àmbit de la integració lingüística." (LEC 2009: 92)

D'aquest article de la LEC es desprèn la possible necessitat d'incorporar figures específiques, com la de l'educador social per a l'acollida dels infants i adolescents nous, així com també les seves famílies, que tinguin una formació més específica d'acord amb les característiques del col·lectiu de persones nous i així col·laborar conjuntament amb els mestres i professor per garantir a aquests infants i joves una educació de qualitat.

Quan s'analitza si la llei d'educació catalana parla específicament de la contractació d'altres professionals amb un perfil professional diferent o més específic, es pot veure com no hi ha cap article en el qual es digui específicament que a nivell legislatiu estiguin obligats a fer-ho, l'article 102 a l'apartat 2 ens diu que cada centre pot proposar la incorporació d'altres professionals. Per tant aquesta no és clara, simplement el que diu és:

"La direcció de cada centre públic pot proposar al Departament, en funció de les necessitats derivades del projecte educatiu i concretes en el projecte de direcció del centre, llocs docents per als quals sigui necessari el compliment de requisits addicionals de titulació o de capacitació professional docent." (LEC 2009: 101)

Un cop analitzada la llei d'educació catalana es pot veure com, en la seva essència es parla d'una educació de qualitat, en la qual no només es tinguin en compte garantir uns coneixements acadèmics de qualitat, sinó que també vol promoure la integració, la igualtat, l'equitat, la cohesió social, la bona convivència etc. de tots els membres que formen la comunitat educativa dels centres. També es pot entreveure com la llei vol promoure la participació de tots els seus membres, és a dir, de l'equip docent, dels alumnes, de les famílies, dels altres serveis educatius de suport, de la comunitat i dels ens locals. No obstant, ens hem de preguntar si realment aquesta participació es porta a terme o només és un miratge al qual resulta quasi bé impossible arribar-hi.

Com es pot veure, hi ha moltes evidències sobre el fet que la figura de l'educador social podria tenir presència dins l'àmbit escolar, ja que a nivell legislatiu es vol promoure una educació més integradora i inclusiva, a través del treball en equip dels diversos agents comunitaris, familiars, locals, etc., realitzant no només una tasca educativa a nivell acadèmic, sinó també una educació des d'una perspectiva més social, tenint en compte els diversos contextos que intervenen en el procés educatiu dels infants i adolescents.

No obstant això, també queda clar per llei, que dins el marc escolar no es contempla la figura de l'educador/a social com un perfil professional obligatori a tenir als centres. Tan mateix això resulta contradictori i va en contra dels objectius que la LEC proposa.

5. L'adolescència, canvis i característiques:

Tal com he vist durant aquests quatre anys de formació universitària, l'adolescència és considerada una construcció social que indica el canvi de l'etapa de la infantesa a l'etapa de la maduresa. En aquesta etapa, els adolescents passen per un procés conflictiu, en la qual es produeixen molts canvis, tan a nivell físic com a nivell psíquic. És una època que es caracteritza per l'experimentació de moltes emocions, sovint contradictòries que poden provocar en els joves una situació de conflicte.

Durant els anys en els quals els nens i nenes passen per l'adolescència, aquests tenen la necessitat d'independitzar-se, tenen la necessitat de començar a deixar-se anar de la mà dels seus pares i començar a tenir un espai propi i a construir una projecte de vida propi, amb l'objectiu de crear la seva pròpia identitat. En aquests sentit, els símptomes més habituals poden ser les llargues estones que passen al telèfon, o a l'ordinador o fora de casa amb els amics, els quals passen a ser el centre de la seva existència fent que tal com he dit anteriorment, els pares vagin perdent poder sobre els seus fills i acabin essent menys importants.

En el llibre *Desenvolupament en l'adolescència*, Adolfo Perinat (1997), aquest entén el concepte d'identitat en la etapa de l'adolescència, com una representació mental que cada persona construeix amb els seus sentiments, capacitats, records i projectes futurs.

No obstant això, hi ha altres maneres de entendre aquesta fase que les persones vivim. Per Philip Rice (2000), tal com expressa en el llibre *Adolescencia, desarrollo, relaciones y cultura*, aquesta etapa ha de ser entesa com un període de creixement entre la infantesa i l'edat adulta, que no té la mateixa durada per a tothom i que es viu de diferents maneres.

Un altre dels autors referents, Jaume Funes (2005) a l'article *El món dels adolescents: propostes per a observar i comprendre* ens parla dels adolescents com a joves que estan entre els 12-13 i els 17-18 anys i que tenen un conjunt de característiques socials i psicològiques similars.

Però la paraula adolescència es pot considerar molt jove, fa aproximadament trenta anys que s'utilitza. Tot i així les tensions i els conflictes en aquesta etapa han existit sempre, però abans eren viscuts d'una altra manera, ja que temps enrere els nens i nenes realitzaven aquest trajecte cap a l'edat adulta d'una manera molt més ràpida, en la qual no es deixava marge per l'adolescència. Aquesta transició ràpida cap a la vida adulta, era deguda al fet que la inserció al món laboral es feia a una edat molt més jove i això significava el pas cap a la maduresa i en definitiva cap a la vida adulta.

Quan parlem d'adolescència, sovint es produeix una confusió amb la pubertat, cal deixar clar que aquests dos conceptes són totalment diferents. La pubertat fa referència al conjunt de canvis biològics que es produeixen i que s'entén com part d'una etapa evolutiva. Per contra, l'adolescència, no és necessàriament una etapa obligatòria, ja que no tothom la passa de la mateixa manera, en aquest sentit és molt millor parlar de adolescències, ja que tal com hem dit cada ésser humà l'experimenta i la viu de manera diferent, per tan és lògic parlar-ne en plural.

Tal com he dit anteriorment, l'adolescència és una etapa de la vida en la qual els joves, viuen i senten les coses d'una manera particular, única i diferent. En aquest sentit, tots aquest canvis són percebuts per ells com a:

- Sentiments d'exploració reprimits, perquè volen descobrir tot el que els envolta, però pensen que els adults els ho impedeixen.
- Viure l'instant al màxim, sortir de festa, provar coses noves, etc.
- Incomprensió per part dels adults.
- Sentiment egocentrista amb dubtes i incerteses per trobar el seu lloc, fet que genera malestar intern.

En els temps actuals, tenim tendència a voler entendre aquesta etapa mirant al passat, és a dir, basant-nos en altres èpoques viscudes, i aquest és un gran error. No podem pensar que l'adolescència d'avui en dia és la mateixa que fa cinquanta anys, ja que aquesta etapa en l'actualitat es

caracteritzada per ser clarament diferent de la infantesa i la vellesa. El context en el qual vivim és totalment diferent el de fa cinquanta o seixanta anys i en conseqüència les necessitats educatives i de conceptualització també són diferents.

És en aquest context actual tal com revela Jaume Funes (2010), on el professional de l'educació social ha de realitzar la seva tasca, per tal de teixir enllaços entre l'adolescent i la societat en la qual viuen, tenint sempre present que la nostra funció és la de ser referents positius.

Aquest mateix autor, reflexiona sobre la importància del context en les vides dels i les adolescents, ja que per l'autor etapa de l'adolescència és una suma de diferents contextos, que com a professionals s'han de tenir en compte per tal d'entendre la manera d'actuar, de ser, de pensar etc. dels joves.

Quan el professional de l'educació social treballa amb aquest col·lectiu ha de tenir present que el temps i l'espai són dos factors molt importants, perquè poden condicionar la manera d'actuar els joves. No obstant, també s'ha de tenir present que la interacció i les relacions que aquests joves tenen amb les persones adultes són de gran rellevància, ja que d'acord amb Funes (2010) l'adolescència es conforma amb altres mirades, depèn de com les persones mirem els adolescents, fa que aquests siguin d'una manera o d'una altra.

Per altra banda, les relacions que s'estableixen dins l'entorn familiar condicionen la seva personalitat. Aquest fet es dona, ja que és en aquestes relacions on solen sorgir més conflictes, en conseqüència, el sentiment de seguretat o inseguretat dels adolescents es veurà condicionat per l'ambient familiar que tinguin a casa seva. En aquest línia, aquest mateix autor en mateix article, afirma que els elements de com viuen i com actuen els adolescents dependran de les relacions amb el món dels adults i de la seva mirada cap a ells.

Tal com podem veure en el llibre de Funes (2010: 93-94), hi ha diversos

contextos dins l'àmbit escolar que poden condicionar en més o menys mesura l'aprenentatge i l'exercici de l'adolescència. Aquests són:

- Contextos "localistes": situats en poblacions petites, les quals reuneixen la totalitat de l'adolescència del territori i això condiciona els fenòmens futurs.
- Contextos limitadors: en aquests tipus de contextos, les interaccions que tenen els adolescents són limitades, degut als etiquetatges externs i a les actituds negatives.
- Contextos diversificats: fa referència a aquells entorns educatius on hi ha molta diversitat i en conseqüència existeix una gran diversitat social.
- Contextos selectius: es caracteritza per ser un context on predominen les famílies, les quals han pogut accedir a una formació superior i amb recursos econòmics. Els adolescents en aquest punt són molt semblants als progenitors.

Amb anterioritat, he fet esment en què durant l'adolescència es produeixen molts canvis que sovint provoquen conflictes i/o problemes. En aquest punt, cal diferenciar entre que és un conflicte i que és un problema. El primer, el podem definir com a una situació de confrontació entre una o més persones que estan en desacord en algun aspecte o tenen objectius contraposats i això genera un enfrontament. És interessant destacar, que es sol pensar en el conflicte com aspecte negatiu, però també té una vessant positiva que ens pot aportar nous aprenentatges. En canvi, el problema no és sinònim del conflicte, ja que depèn de les habilitats de cada individu resoldre o no aquest. Hi ha diferents tipus de problemes que es poden donar durant aquesta etapa:

- Problemes de conducta: En aquest sentit els adolescents desitgen que els pares estableixin uns límits, però també desitgen un espai íntim que es veu envaït pels adults i en conseqüència es rebel·len. Aquest

acte de rebel·lió es manifesta a través de l'agressivitat, envers els altres, conductes violentes i delictives, actitud desafiant envers l'autoritat ja siguin els pares, els professors o altres adults, també poden portar a terme escapades de casa, o es poden auto-lesionar i poden tenir amics poc convenients.

- Problemes emocionals: Tal com he esmentat anteriorment, l'adolescència es caracteritza per ser una etapa de canvis que provoca ens les joves l'experimentació de moltes emocions. Sovint aquestes emocions no són reconegudes pels joves, degut en gran mesura, al fet que aquestes es desencadenen davant de situacions noves a les quals no saben com enfrontar-s'hi. Aquest torrent emocional pot derivar en aïllament de la resta de la societat o en greus dificultats de relació amb els pares i familiars. També és freqüent que aquests nois i noies pensin que els problemes només els afecten a ells i provoca que tinguin un nivell anímic baix provocant situacions depressives, insomni, baixa autoestima pel seu cos, etc. Aquest sentiment de benestar o malestar dels joves va lligat a la relació que mantenen amb els seus adults de referència més propers.
- Problemes escolars: En aquesta fase de canvis i de experimentació d'emocions desconegudes, poden provocar que els nois i noies tinguin dificultats per integrar-se en el context escolar, provocant situacions de rebel·lió envers la pròpia institució escolar o envers els professors, fracàs escolar o assetjament escolar, entre d'altres.
- Problemes sexuals: Durant aquesta etapa el sexe és un tema tabú tant per a joves com per a adults. Moltes famílies tenen dificultats per parlar-ne o simplement no en parlen, degut a la vergonya o a al por a preguntar, ja que tenen por de ser jutjats pel simple fet de satisfer la seva necessitat d'informació. En aquest sentit, la major part d'informació que reben els nois i les noies ve del seu cercle d'amistats.
- Problemes d'alimentació: Tal com he dit anteriorment, en aquesta

etapa els adolescents poden desenvolupar un sentiment de rebuig o de insatisfacció cap el seu cos, que poden derivar cap a trastorns alimentaris com per exemple anorèxia o la bulímia.

- Problemes de consum d'alcohol i substàncies: En aquesta etapa de la vida els joves tenen la necessitat de conèixer i experimentar coses noves, desconegudes per a ells, és en aquest punt quan el consum de tabac i estupefaents se'ls presenta com a una cosa nova i intrigant.

Cal remarcar que tot i que tots aquest problemes poden sorgir durant l'adolescència, no tots els nois i noies els experimenten o són iguals per a tots ells, perquè tal com he dit anteriorment, aquesta etapa de vida és viscuda diferent per a cada jove, tal com creuen les psicòlogues Anna Ma López i Angeles Castro (2007), per aquestes dues autores, cada persona és diferent de les altres, en conseqüència això provoca que no es pugui homogeneïtzar aquesta etapa, ja que cada individu desenvolupa un procés propi i diferent al de la resta de joves.

6. Situació actual dels centres de secundària en el marc català, la presència de l'educador social i l'integrador social:

Primerament cal dir que és important descriure el context educatiu català actual, per tal d'entendre millor en quina o quines situacions es troben els membres que formen part de l'entorn escolar. D'aquesta manera també serà molt més fàcil aproximar-nos i reflexionar al voltant de la necessitat d'incorporar la figura de l'educador social a les escoles de secundària.

Així doncs, en l'actualitat quan es parla del clima escolar que es respira als centres de secundària obligatòria, es vol posar atenció en la vida diària de les aules, els patis, els passadissos i també en les relacions que s'estableixen entre els diversos agents implicats.

Hoy, Tarter i Kottkamp (1991) entenen el clima escolar com la manera en què l'escola és entesa i viscuda per la comunitat educativa. Segons aquests mateixos autors, el què defineix aquest clima escolar és la qualitat del context educatiu, ja que aquest afectarà als implicats.

En altres estudis on l'objecte estudiat és aquest mateix concepte, s'entén que un bon clima escolar no té perquè anar associat a l'autoritat i a la disciplina, sinó que s'ha d'entendre el clima escolar de manera global, que ha de tenir en compte les característiques organitzatives i culturals de cada centre.

Vivim en una societat en la qual la diversitat cultural hi és present, això provoca que actualment en les aules dels centres de secundària catalans hi hagi un xoc cultural, que sovint pot provocar conflictes i afectar de manera notòria el clima escolar que es viu als centres, no obstant no podem adjudicar el mal clima dels centres únicament a la diversitat cultural.

Hi ha molts altres factors que poden afectar aquest clima com el de violència, conflictivitat, desmotivació, professorat desbordat o

deteriorament de la convivència, entre altres. D'alguna manera, aquests temes tenen a veure amb situacions que conformen el clima escolar i del que els mitjans de comunicació han fet ressò en els últims anys.

Per altra banda, segons un estudi realitzat pel *Defensor Pueblo* (1999), hi ha una tendència a concentrar estudiants amb risc social en certs centres escolars, provocant que en aquests els professionals es vegin desbordats, no hi hagi suficients recursos humans ni materials.

Per altra banda, això no vol dir que tots els centres es caracteritzin per tenir un mateix clima escolar, sinó que hi ha institucions educatives que es troben en realitats molts diferents. Els centres escolars no són entitats aïllades de la resta del món. Formen part de la nostra societat i per tant, com a tal, estableix unes relacions amb la resta d'aquesta societat.

Tal com hem dit anteriorment, des de fa un temps els centres d'educació secundària s'enfronten al problema de l'arribada de nous alumnes procedents d'altres països, que no comparteixen la mateixa cultura que nosaltres, ni parlen la nostra llengua i que poden tenir una escolarització deficient o simplement el seu nivell acadèmic pot ser diferents al dels alumnes d'aquí. Això provoca certes desigualtats amb la resta dels alumnes autòctons o que porten temps escolaritzats en el nostre sistema.

Per altra banda, també es sol adjudicar part dels problemes que es produeixen durant l'etapa escolar, al propi centre. S'ajudica als centres educatius part de responsabilitat sobre el futur dels seus estudiants. Miguel Castillo (2012: 133-151), en el seu article *La intervenció dels educadors i educadores socials a l'escola; limitacions, reptes i perspectives de futur*, ens parla de la institució escolar. L'autor comenta que l'escola és una institució complexa que té diverses funcions en relació als individus i al sistema social global. En aquest sentit, l'autor fa pensar en la sòlida estructura de l'escola i la seva rigidesa, que poc té a veure amb les característiques del professional de l'educació social.

En aquest mateix article Miguel Castillo, també afirma que l'escola

desenvolupa una funció única i bàsica; que és de caràcter essencialment educatiu, és a dir, el currículum escolar té el pes central en totes les accions que s'hi desenvolupen. En un fragment de l'article trobem que Castillo, Galán i Pellissa diuen:

"l'escola ha estat, sovint, un context organitzat i rígid, centre de múltiples inèrcies, i poc inclinat a la introducció de canvis que qüestionin el paper predominant de l'activitat acadèmica i la funció docent." (2012: 9)

Així doncs, després d'aquesta introducció sobre el clima escolar que es respira als centres de secundària, ens centrarem amb la presència real de les figures de l'educador social i l'integrador social a les aules dels centres catalans.

Tal com hem vist anteriorment en l'apartat en el qual s'analitza el marc legislatiu català pel que fa el tema educatiu, no hi ha cap article a la llei que deixi clar que hi ha una necessitat evident i una obligació de incorporar la figura de l'educador social als centres de secundària.

Aquesta llei, simplement especifica que seran els propis centres en funció de les seves característiques i necessitats, que prendran la decisió d'incorporar a la seva plantilla altres perfils professionals diferents a la dels professors.

7. Treball de camp:

Quan vaig iniciar l'elaboració d'aquest treball, de seguida vaig adonar-me que seria difícil trobar professionals de l'educació social que estiguessin o haguessin treballat a escoles de secundària. Per aquest motiu vaig decidir començar la recerca de fonts directes molt d'hora, per tal de tenir un bon marge de temps per trobar professionals que complissin el perfil que buscava i que estiguessin disposats a realitzar una entrevista.

Va ser un tasca complicada i tediosa, no obstant, al final vaig aconseguir trobar dos professionals disposats a ser entrevistats. També, vaig trobar un equip directiu que compte amb la figura de l'integrador social dins l'institut disposats a ser entrevistats.

El primer, és un integrador social que fa nou anys que treballa en una escola de secundària, vaig pensar que l'experiència d'aquest em podia resultar útil per aproximar-me a les funcions que l'educador social podria desenvolupar en una escola de secundària degut al fet que la seves tasques dins del centre poden ser similars a les que podria portar a terme un educador social. A més a més, la informació extreta de l'entrevista em podia servir per fer una comparativa de les funcions amb les funcions de l'educador social entrevistat.

El segon professional entrevistat, un educador social que va treballar durant dos anys a un centre d'educació secundària de fora Catalunya. És realment el més important del cos del treball, ja que aquest em permet acostar-me d'una manera més òptima a les funcions del professional en qüestió dins l'àmbit escolar i d'aquesta manera fer-me una idea més aproximada de la necessitat d'incorporar aquesta figura als instituts i les tasques que pot desenvolupar.

Un cop vaig tenir els dos professionals per entrevistar, vaig considerar necessari realitzar una tercera entrevista a un equip directiu d'un institut per així, aproximar-me millor a la realitat sobre la necessitat d'incorporar aquesta figura en l'àmbit escolar, ja que a fi de comptes és aquest òrgan el

que decideix incorporar o no figures del perfil més social a l'escola. A més a més, em permetia veure millor si realment els centres que disposaven d'alguna d'aquestes figures havien notat certes millores.

Així doncs, quan vaig realitzar l'entrevista al professional en integrador social li vaig demanar si era possible que em passés el contacte de la seva escola per tal de negociar una entrevista amb l'equip directiu. Va ser relativament fàcil contactar amb ells i de seguida ens vàrem posar d'acord per concretar una cita.

Per l'elaboració de les preguntes de l'entrevista, vaig tenir molt clar des de bon començament que aquestes havien de ser qüestions molt obertes que permetessin al professional entrevistat esplaïar-se en les seves respostes per tal d'obtenir el màxim d'informació possible i així realitzar un treball de camp de qualitat que em permetés fer una anàlisi profund en relació al marc teòric. Així doncs, l'estil de preguntes escollides va ser de caràcter obert, tenint en compte que si era necessari, podia incorporar preguntes noves durant l'entrevista, per així ampliar i profunditzar més en el coneixement de les funcions i tasques de cada professional entrevistat.

Un cop realitzades les entrevistes, vaig procedir a fer una anàlisi individual de cadascuna de les entrevistes, en la qual em vaig dedicar a assenyalar els temes més destacats que van anar sorgint en cadascuna d'elles, per tal de fer una posterior categorització de les dades de manera conjunta.

Partint de l'anàlisi individual de cada entrevista, vaig començar a omplir la graella de categorització amb l'objectiu d'ajuntar tota les informacions extretes de les entrevistes als professionals per a la posterior triangulació i redacció de l'anàlisi de dades.

7.1 Metodologia de la recerca i eines de recollida de dades:

Per poder elaborar aquest treball he dividit el procés de recerca d'informació en dues parts diferenciades.

La primera part, és la de recerca de referents bibliogràfics per poder elaborar el marc teòric. En aquesta fase del treball, vaig fer la recerca bibliogràfica a través d'internet i també a través de la biblioteca. Amb l'ajuda d'aquestes dues eines vaig trobar diversos autor que fan referència al tema d'aquest treball.

Un cop vaig trobar tota la informació necessària per poder escriure la part teòrica del treball, vaig redactar-la tot contrastant la informació obtinguda de les diverses fonts. Per altra banda, durant la recerca també vaig fer ús de materials audiovisuals dels quals també en vaig extreure informació i que també em varen ser útils per poder elaborar aquest marc teòric.

La segona part del treball fa referència al treball de camp. En aquest cas em vaig decidir per utilitzar l'eina de l'entrevista, ja que aquesta ens ajuda a obtenir dades, descripcions, situacions, experiències, sensacions, etc. riques i denses, partint de la subjectivitat individual de cada professional. Com que l'objectiu d'estudi d'aquest treball és el de investigar al voltant de les diferències de treball de l'educador social i l'integrador social en l'àmbit de l'educació secundària, vaig considerar molt interessant portar a terme tres entrevistes. Vaig decidir fer tres entrevistes, una a un professional de la integració social, un altre a un professional de l'educació social i per últim una altra a un equip directiu d'un institut que compte amb l'ajuda d'un integrador social. Els dos professionals entrevistats tenien en comú que treballaven o havien estat treballant a centres de secundària. L'objectiu de portar a terme aquestes entrevistes eren varis:

- Conèixer de primera mà les experiències viscudes per els dos professionals.

- Saber quina era la seva funció i les tasques que desenvolupaven dins l'entorn escolar.
- Poder comparar les funcions i tasques de cada professional entre elles, però també amb les tasques i funcions establertes en el marc teòric.
- Conèixer la importància de les seves accions dins l'entorn escolar dels adolescents.

Abans de començar a plantejar-me i escriure les preguntes, em vaig plantejar quin estil de qüestions volia fer, ja que vaig considerar que l'estil d'aquestes podia marcar clarament el transcurs de l'entrevista i en conseqüència la informació obtinguda. Així doncs vaig, decantar-me per realitzar un guió de preguntes obertes en la qual volia deixar oberta la opció d'afegir més qüestions o deixar marge perquè els entrevistats expressessin per complet el que volien explicar-me. Estil de preguntes plantejades en aquestes entrevistes van molt encaminada a poder entendre el sentit de la seva presència dins els centres, així com també quines són les seves tasques i funcions, les relacions que estableixen els diversos membres que conformen la comunitat educativa, ja que d'aquesta manera em puc aproximar de manera més concreta al objecte d'estudi de present treball.

7.2 Limitacions i aspectes ètics:

Des del moment en el qual vaig decidir portar a terme aquesta investigació social, vaig tenir molt clar que seria complicat trobar certes informacions a les quals volia accedir, i per tant aquest seria una limitació a tenir molt en compte. Per altra banda, també em vaig plantejar alguns aspectes ètics en el moment de fer les entrevistes. Primerament, parlaré de certes limitacions amb les quals em vaig trobar.

Principalment, em va resultar complicat trobar certes informacions referents al nombre de professionals que treballen en centres de secundària. Vaig intentar posar-me en contacte amb el Departament d'Ensenyament per veure si ells podien facilitar-me aquesta informació, però l'esforç no va donar cap resultat.

Paral·lelament, també em vaig posar en contacte amb el col·legi d'Educadors i Educadores socials de Catalunya per esbrinar si ells em podien ajudar en aquest sentit, però no em van poder facilitar la informació, ja que ells no ho sabien. No obstant, em van ajudar molt en altres aspectes, em varen animar i guiar en la recerca.

A més a més, també em va ser complicat trobar professionals de l'educació social que treballessin o haguessin treballat a centres de secundària de Catalunya. Vaig haver de recorre a l'ajuda de certs amics i coneguts, i també a la publicació d'anuncis a xarxes socials. Finalment, vaig trobar un professional que havia treballat a una escola de secundària, però fora de Catalunya. No obstant, vaig considerar que la seva experiència i aportacions em podien ser de gran ajudar.

Per altra banda, quan vaig començar a pensar les preguntes que volia fer a les entrevistes amb els professionals em vaig plantejar si era necessari publicar la informació personal de les persones entrevistades. Davant del dubte, i a la certa reticència d'un dels professionals, vaig optar per no incloure en el treball, ni en les entrevistes, aquelles informacions personals que podien donar a conèixer la identitat d'aquests professionals.

7.3 Anàlisi de dades:

Durant aquest apartat intentaré donar resposta i reflexionar al voltant de la pregunta d'investigació fet al principi d'aquesta investigació. Primerament crec necessari recordar quina és la pregunta de recerca plantejada: *"És necessària la figura de l'educador social a les escoles de secundària de Catalunya? Quines diferències de treball de l'educador social i l'integrador social en l'àmbit de l'educació secundària?"* L'anàlisi de les dades recollides i la relació d'aquestes amb el marc teòric desenvolupat en aquest treball m'ajudaran a intentar respondre aquesta pregunta.

Així doncs, començaré aquest anàlisi parlant sobre la necessitat d'incorporar la figura de l'educador social a les escoles de secundària. Tal com hem pogut veure en el transcurs del marc teòric i concretament en l'apartat en el qual es parla del marc legislatiu, es pot interpretar que la figura de l'educador social no es contempla com a un perfil professional estable dins l'entorn escolar. No obstant, cal destacar que tampoc es diu explícitament que no es contempli la possibilitat d'incorporar-lo, sinó que són els centres els que prenen la decisió d'incorporar altres figures professionals.

Per contra, tal com he pogut comprovar a través de les experiències dels professionals entrevistats i segons la seva pròpia opinió, s'intueix la necessitat d'incorporar una figura d'un perfil professional de caire més social com per exemple l'educador social.

Aquesta figura però s'ha d'entendre com a una figura professional que pot aportar unes altres perspectives educatives per treballar aspectes com la convivència, l'absentisme, la dinamització dels centres educatius, la transmissió cultural o la mediació sociocultural, per tal de millorar el clima educatiu, però també la qualitat de vida dels adolescents i de la comunitat educativa en general. Tal com diu el professional de l'educació social de l'entrevista : *"[...] la nostre figura és necessària en el centres escolars i concretament a les escoles de secundària per donar un suport als professors en aspectes que per ells són difícils de tractar o no saben com tractar. Nosaltres podem realitzar certes funcions que els professors no poden fer."*

Tanmateix, la reflexió de l'equip directiu davant d'aquesta pregunta també recolza la resposta d'aquest professional, ja que per ells la presència d'aquest professional al seu centre escolar és molt positiva. "*[...] En centres com el nostre, com qualsevol, aquest tipus de suport és molt benvingut, ja que els professors van carregats de moltes coses i hi ha un perfil d'alumnat que com més recursos millor.*"

Tal com podem veure per les respostes dels professionals entrevistats aquestes estan molt en consonància amb el que diu Artur Parcerisa (2008) en el seu article *Educación social en y con la institución escolar*, on al·lega que la necessitat d'introduir el professional de l'educació social sorgeix en el moment que des de l'equip de professional de l'escola no són capaços de resoldre per si mateixos les problemàtiques que neixen als centres escolars.

Una de les preguntes realitzades als professionals entrevistats, va ser si pensaven que des de l'equip de professionals amb els quals ells treballaven, se'ls considerava de la mateixa manera que la resta de professors. En aquest sentit, els dos professionals em van donar respostes diferents. A la seva entrevista, l'integrador social em va deixar clar que tenia la sensació que era tractat de la mateixa manera que la resta de professionals, que notava que la seva feina era valorada i que sempre comptava amb el recolzament dels seus companys.

Probablement això és degut al fet que en el seu centre se'l considera un membre més de l'equip, tal com ens explica l'equip directiu, "*[...] Si està integrat dins l'equip docent és molt més fàcil aconseguir una bona comunicació i un bon treball en equip. En el nostre cas, de fet, assisteix al claustre, li passem els actes de reunions de professors ja que no hi pot assistir pel seu horari. Com més integrats estessin millor.*"

Per altra banda, en la seva entrevista l'educador social em va comentar que tenia un sentiment contradictori envers el sentiment d'acceptació del seu perfil professional dins l'equip de professors. Tal com diu en la seva entrevista "*En el meu cas penso que la meua persona era percebuda com una més dins l'equip de professors. Sempre em deien que creien que la*

meva feina era molt interessant... que no vol dir necessària. Però a l'hora de treballar de manera conjunta.... ja era un altre tema, sempre tenien...com ho diria.... poc temps i molta feina per fer. No hi havia una cohesió i costava molt treballar en equip, però suposo que això depèn molt dels professors amb els que et trobes."

A més a més, tots els professionals destaquen que és de vital importància que es treballi per incorporar la figura del professional de l'educació social dins les escoles de secundària en un futur pròxim. En aquest sentit, crec rellevant destacar el què l'educador social entrevistat ens diu: *"Evidentment sóc educador social i m'agradaria pensar que en els pròxims anys s'incorporarà la nostra figura a les escoles. Crec en la nostra feina dins dels centres, però també crec que hi ha molta feina a fer. Hem de treballar per eliminar aquest concepte de persona que resol problemes, perquè ens perjudica molt no deixa veure realment el potencial que tenim. Som professionals adaptables, amb visions diferents a la dels profes, però podem aportar noves maneres d'entendre i fer l'educació. No vull canviar el sistema, però si adaptar-lo les noves necessitats."*

Aquesta declaració de l'educador social estar molt en relació amb el què Barranco, Díaz i Fernández (2012) afirmen en el seu llibre *El educador social en la educación secundaria*, quan parlen del fet que cal abandonar entre tots el concepte que l'educació social és un servei d'urgència o fins i tot, un "bomber" de totes aquelles coses que no s'han pogut solucionar. Aquesta primera idea dels autors en qüestió, també es veu clarament reflectida en el que ens explica l'equip directiu entrevistat quan diuen, *"[...] Ens ha facilitat la tasca en general. Ens serveix molt com a "comodín", ens ajuda per coses molt pràctiques."*

Aquests mateixos autors continuen la seva reflexió parlant sobre el fet que s'ha de mirar la introducció de l'educador social als centres de secundària des d'una perspectiva de treball conjunt i col·lectiva de tota la comunitat educativa. Es tracta de compartir funcions i tasques segons els coneixements de cada professional. En aquest sentit, l'educador/a social

adquireix la funció de treball en equip i en xarxa per aconseguir objectius comuns.

Així doncs, tal com podem veure, des de la perspectiva dels professionals entrevistats és interessant que s'incorpori aquesta figura dins l'àmbit de l'educació formal i concretament a les escoles de secundària. No obstant, és possible que les dues figures, la de l'integrador social i l'educador social convisquin de manera conjunta?

La resposta dels entrevistats és clara. Per ells, certament és compatible, però matisant que per fer-ho possible, s'han de definir les tasques de cadascun molt bé. L'integrador social entrevistats ens diu: "*Oma... jo crec que si que són compatibles i més si tenim en compte que es poden complementar. Vull dir... a veure, jo crec que l'integrador social ha de realitzar un treball més com el del vetllador a les aules, però també ha de participar en els projectes de l'educador social, no sé, crec que la seva missió és la de ser un equip.*" En aquest sentit durant la recerca d'informació i la posterior redacció del marc teòric he pogut observar que en cap moment es parla d'un treball conjunt d'aquests dos professionals en un mateix centre.

Per altra banda, per les informacions extretes dels dues entrevistes he pogut observar, que sovint hi ha una confusió d'aquestes dues figures per part dels professors, degut en gran mesura el desconeixement que es té d'aquestes dues figures. Això provoca que també sigui difícil definir exactament quines són les funcions i tasques de cadascun d'aquests perfil.

Segons l'educador social entrevistat "*hi ha una confusió total de què fa cada professional. Molts dels professors pensen que bàsicament fem el mateix, deu ser per això que tots dos professionals som del camp social. Evidentment si no s'informa de que és cada figura i quines funcions fa és normal que es produeixin confusions no?*" Per l'integrador social entrevistat el problema és el mateix, però des del seu punt de vista s'hauria de realitzar una tasca divulgativa a nivell d'equip de professors i a nivell d'equip directiu a les escoles per tal de donar a conèixer els dos perfils.

Aquesta confusió encara queda més en relleu des de la perspectiva de l'equip educatiu del centre de secundària entrevistat, de fet a l'entrevista queda molt clar que no saben quina diferència hi ha entre l'un i l'altre, com tampoc saben distingir quines són les tasques i funcions de cadascun. *"Clar, no sabem la diferència entre l'integrador/a social i l'educador/a social, però les funcions que fa el nostre integrador social ens serveixen molt."*

Aquest, resulta ser un gran problema a l'hora d'introduir la figura de l'educador social als centres educatius, indiferentment de si és una escola de primària o de secundària, ja que si des dels centres escolar no saben què són aquestes figures ni les funcions que desenvolupen, ni tampoc com els pot ser útil incorporar-los als centres, no poden dir ni decidir si necessiten o els ajuda la intervenció d'aquestes professionals.

Tal com he dit anteriorment, a l'hora de definir uns tasques i funcions específiques per a cada professional, és fàcil caure en l'equivocació d'adjudicar-els-hi les mateixes funcions. Pels professionals de l'equip directiu entrevistat la confusió és clara, ja que desconeixen clarament quina funció realitza cadascú, *"[...] no sabem exactament les funcions de l'educador/a social com tampoc quines diferències hi ha amb l'integrador social [...]."*

Tal com podem veure per les paraules de l'integrador social les seves tasques són varies. Però totes tenen en comú que són funcions en les quals el tracta directe amb els joves hi és present, i resulta ser essencial per el desenvolupament individual de cada infant i adolescent, així com també per a la construcció d'un clima escolar adequat. *"Les meves tasques sempre van encaminades a treballar directament amb els joves i també amb la resta de professors. Però aquesta última tasca resulta ser una mica més complicada, no tots els professors estan interessants en treballar de manera conjunta. [...] La meva feina diària consisteix en resoldre conflictes, preparar materials adaptats, treballar amb els alumnes que tenen un PEI per tal que s'assoleixin els objectius o dissenyar activitats de prevenció."*

Si ens fixem en el que estableix el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya pel que fa a les funcions a realitzar per l'integrador social, veurem que el seu principal objectiu és col·laborar en el desenvolupament de les habilitats socials i d'autonomia personal dels alumnes que es troben o poden patir situacions de risc. En aquesta línia de treball, per tant la seva intervenció ha de ser directament sobre els joves o infants, però també amb les seves famílies i els agents socials de l'entorn. Així doncs, aquets mateix departament, defineix que les tasques a dur a terme per aquest professional a les escoles de primària i secundària del territori català són:

- Treballar per el desenvolupament de les habilitats d'autonomia personal i social amb alumnes en situació de risc.
- Ser partícip en la planificació i desenvolupament d'activitats que promoguin la integració social.
- Afavorir relacions positives de l'alumne/a amb l'entorn.
- Col·laborar en la resolució de conflictes.
- Intervenir en casos d'absentisme escolar.
- Acompanyar els alumnes en activitats lectives i extraescolars.
- Proporcionar suport a l'entorn familiar en el procés d'integració social dels joves i infants.
- Col·laborar en l'organització d'activitats de dinamització de l'ús del temps lliure i de sensibilització social.

Si ens fixem en les tasques realitzades per l'integrador social entrevistat i les tasques establertes pel departament d'ensenyament, es veu clarament com moltes d'aquestes tasques són les mateixes. No obstant, aquest òrgan determina certes tasques que el nostre professional en integrador social no realitza.

En aquesta línia pren sentit el que em va dir sobre la capacitat d'adaptació com a professional. *"[...] Ens hem d'adaptar a les necessitats de cada centre, perquè no tots són iguals, els joves són diferents, els profes també i per tan les característiques i necessitats també. Sé que hi ha unes tasques establertes però si l'escola no necessita alguna d'aquestes tasques no cal fer-la no?"*

Per altra banda, tal com estableix el departament d'ensenyament, l'integrador/a social ha de concretar conjuntament amb l'equip docent, els plans de treball individuals per a cadascun dels alumnes amb els quals treballa, per tal de determinar i especificar els objectius que es volen aconseguir i quines actuacions es portaran a terme per tal d'arribar a assolir es objectius proposats en els plans de treball individuals i tenint present sempre que sigui possible el seu desenvolupament en l'entorn de l'aula ordinària.

En aquest sentit, l'integrador social entrevistat em va explicar que ell abans de començar qualsevol pla de treball amb un adolescent, primerament es concreten els objectius amb el tutor de l'alumne. A més a més, aquest mateix professional ens parla de la necessitat de les reunions amb tot l'equip de professional i també amb el director per tal de definir unes necessitats i uns objectius a l'hora de realitzar un treball a nivell general al centre. *"Són de gran importància les reunions que realitzem tot l'equip per definir que s'ha de treballar a nivell comunitari dins l'escola."*

Com podem veure tal com ens diu aquest professional, les reunions amb la resta de l'equip són molt importants. Això està molt en relació amb una de les tasques més importants de les quals parla el Departament d'Educació de Catalunya, on es parla del fet que aquest professional ha de coordinar les seves actuacions amb la resta de professionals que conformen l'equip educatiu (EAP, psicopedagog o mestre de pedagogia terapèutica, treballador/a social, etc.) i que intervenen amb els adolescents.

Però per portar a terme aquesta coordinació, els centres educatius tenen l'obligació de marcar i definir els marcs de coordinació de treball dels professionals que intervenen amb cada alumne. El professional de la integració social també s'ha de coordinar amb el tutor de cada educant per determinar les pautes d'intervenció a seguir i així realitzar un treball conjunt cap a la mateixa direcció.

Tal com podem veure a través de l'entrevista amb l'equip directiu des del

seu centre es fa una total coordinació amb el seu professional en integració social. *"Es coordina molt amb la coordinadora pedagògica, amb mi, el cap d'estudis i amb la mestra terapeuta [...]"*

A continuació parlaré de les funcions que podria desenvolupar el professional de l'educació social dins les escoles de secundària. Tal com hem pogut veure anteriorment, els integradors socials tenen unes tasques i funcions definides pel Departament d'Educació, però no passa el mateix amb les funcions i tasques de l'educador social.

Pel professional de l'educació social entrevistat les funcions i tasques a portar a terme en una escola són molt diverses. *"La meva feina era molt variada, treballava directament amb els nanos, dissenyava programes, xerrades o activitats de prevenció, de cohesió, de sexualitat, de moltes coses. També feia orientació amb les famílies i els joves que volien, tasques de suport, adaptacions curriculars, resoldre conflictes, xerrades sobre temes de ciutadania i valors.... i segur que me'n deixo alguna."*

Tal com podem veure per les seves paraules, les funcions i tasques a realitzar per aquest professional difereixen de les funcions i tasques a portar a terme per l'integrador social, tot i que hi ha certes tasques i funcions que són compartides, com per exemple la mediació i resolució de conflictes.

Si ens fixem amb el què Galán, Castillo i Pellissa (2012) en el seu article *La incorporació dels educadors socials a l'escola en l'àmbit autonòmic: fonamentació i experiències*, podem veure com fan una categorització de les funcions que podria realitzar l'educador social a les escoles de secundària, basant-se en que es va establir a Junta d'Extremadura. Segons aquests, l'educador social podria desenvolupar diverses funcions als instituts aportant d'aquesta manera una nova visió més flexible, als sistema educatiu. Per tant, les funcions que podrien desenvolupar els educadors social als centres de secundària basant-me en aquests autors són:

- Intervenir en situacions en les quals els alumnes presentin comportaments problemàtics.

- Portar a terme un funció dinamitzadora a nivell comunitària i sociocultural dins l'àmbit escolar.
- Coordinar i col·laborar en la dinamització d'activitats de lleure extraescolars.
- Ser un referents per la resta de professionals en aspectes i problemàtiques socials.
- Coordinar-se amb la resta d'agents locals.
- Mediar en situacions de conflicte amb els agents implicats (escola, alumne, família) en el procés educatiu dels joves.
- Tramitació i gestió de beques i ajudes socials per a les famílies en situació d'exclusió social.
- Treballar i col·laborar en les Aules d'Escolarització Compartida.
- Donar suport als servei d'educació especial.

En el cas de l'educador social, totes les funcions van més encaminades a programar i dissenyar, que no pas a intervenir directament a l'aula com fa l'integrador social. Cal dir però, que evidentment els educadors per poder portar a terme la seva feina, necessiten la interacció directe amb els joves per tal de poder portar a terme les seves tasques.

Per altra banda, des del punt de vista de l'equip directiu quan els vaig preguntar sobre si sabien si el seu professional de la integració social realitzaven tasques que es podien adjudicar a la figura de l'educador social, la seva resposta va ser clara, *"Diríem que sí, però no sabem explicar-ho bé perquè no sabem exactament les funcions de l'educador/a social com tampoc quines diferències hi ha amb l'integrador social. A vegades ha treballat habilitats socials al centre, però tampoc sabem si això és una de les funcions que realitza un educador social."*

Tal com podem veure per la seva resposta encara queda més en evidència el desconeixement de les diferències entre aquest dos professionals i les funcions o tasques que realitzen cada professionals. Així doncs, queda en relleu la necessitat de donar a conèixer les diferències que existeixen entre cada professional.

Si tenim en compte el que es diu en el marc teòric en relació a la resta de la comunitat, es pot intuir que una de les funcions que pot realitzar el professional de l'educació social dins dels centres educatius és la de facilitar la comunicació amb l'exterior. Cal ser conscients, que totes les accions educatives, en certes ocasions no poden realitzar-se dins les parets dels centres, ja que en ocasions, hi ha alumnes que presenten problemes d'absentisme escolar i dificultats familiars. Per tant, és difícil la comunicació amb ells a l'escola, ni es pot esperar que vinguin ells, sinó que han de ser aquests professionals els qui vagin a ells. Segons l'educador social entrevistat aquesta també és una de les funcions que es pot realitzar des de les escoles, " *sovint et trobes casos en els qual no pots fer res des de l'escola, per exemple l'absentisme. Has de sortir establir una relació amb els joves i mirar de fer que l'escola sigui atractiva per ell, perquè tinguin ganes d'anar-hi. És complicat.*"

Com s'ha pogut veure anteriorment en aquest mateix apartat una de les funcions que el professional de la integració social realitza dins de l'escola o institut, és la mediació i resolució de conflictes. Aquesta funció és compartida amb l'educador social. Sobre aquest tema, l'integrador social creu que és inevitable que sorgeixin conflictes perquè tots som diferents i tots tenim problemes i sobretot els joves, ja que es troben en una etapa de la seva vida on les situacions de conflicte són constants. "[...] *Crec que és inevitable, però. Som persones i tot som diferents, i per tan tots tenim uns pensaments, valors, idees, problemes que varien segons cadascun. [...] A més, hem de pensar que tothom té els seus problemes, que evidentment és complicat deixar-los fora la porta de l'escola i més si ets un adolescents.*"

No podem oblidar que els nens, nenes i adolescents van a l'escola a aprendre, però que quan hi van, porten amb ells altres coses de l'exterior, com per exemple problemes familiars, socials, econòmics, culturals o religiosos, les quals no poden deixar fora; i per tan en aquest sentit l'escola a d'adaptar-se a les particularitat i circumstàncies de cada educand, ja que sinó no es pot fer treball educatiu d'èxit. Per tant l'escola, ha de poder garantir que els infants i adolescents comptin amb els recursos necessaris per poder-se desenvolupar d'una manera adequada.

El paper de l'educador social en aquest sentit és de gran importància, ja que pot facilitar aquest acompanyament als educands i a les seves famílies, en el sentit que pot ajudar a facilitar la comunicació entre els tres agents implicats (escola, educand, família) per tal de facilitar al menor els recursos necessaris pel seu èxit educatiu. L'educador social entrevistat sobre aquest tema diu " *[...]és important que des de les escoles i instituts es treballi amb les famílies que se les impliqui en el procés d'aprenentatge dels seus fills, sobretot amb aquells joves que tenen dificultats per seguir amb el ritme marcat a les aules.*"

Per altra banda, una de les funcions que podrien realitzar els professionals de l'educació social dins l'àmbit escolar, és la de fer d'enllaç amb la resta de comunitat per tal d'aconseguir portar a terme un treball educatiu en xarxa entre la comunitat, l'escola i per suposat la família, ja que en definitiva educació dels nens, nenes i joves és cosa de tota la societat, perquè aquests són les generacions futures d'aquesta.

No obstant, parlant amb l'educació social entrevistat he pogut comprovar que aquesta línia d'actuació no es plantejava en el centre en qual treballava, " *sincerament, crec que és un aspecte que s'hauria de treballar des dels centres educatius. Dins del meu centre no es feia cap tipus de d'actuació. Però penso que seria interessant. [...]* Crec que una de les missions de l'educador social és precisament la d'obrir l'escola a la comunitat, però hi ha molta feina a fer encara."

Com he dit anteriorment, una de les tasques que podria realitzar l'educador social en l'àmbit escolar és la de coordinar-se amb la resta de professionals del centre educatiu amb altres serveis externs al centre, com per exemple serveis socials, per tal de treballar de manera conjunta cap a una mateixa direcció sobre aquest tema, el professional de l'educació social entrevistat em va explicar que ell realitzava moltes reunions amb els tutors dels joves per treballar de manera conjunta en aquells casos que necessitaven la seva intervenció. Establien unes línies de treball a seguir la manera en com abordar certs conflictes o situacions.

Per altra banda, aquest mateix professional explica que assistia a les reunions de claustre de l'equip educatiu per tal de donar la seva opinió sobre certs casos. A més a més, si era necessari es trobava amb la resta de serveis educatius externs al centre per tal d'abordar els casos que tenien en comú.

Pel que fa a les reunions amb serveis social, el professional expressa que quan era necessari es trobaven per parlar sobre els casos que eren seguits per aquest servei. Per últim, m'explica que també es reunia amb l'equip directiu del centre i el cap d'estudis per tal de determinar quins aspectes calia treballar a nivell comú a l'institut.

Per acabar, respecta a la necessitat d'incorporar la figura de l'educador social a tots als instituts tal com hem pogut veure en el marc teòric quedar clar que és decisió del propi institut incorporar o no aquesta figura, però des de la perspectiva del professional en l'educació social aquesta figura, hauria de ser-hi present, ja que no només s'ocupa d'aquells casos d'exclusió social o de situacions de conflicte, sinó que també pot fer molta feina a nivell comunitari. *"[...]Si que crec que hauria de ser una figura integrada dins l'equip de professionals de centre escolar, ja que és molt més fàcil establir unes relacions que propiciïn el treball en equip i amb la resta de comunitat educativa."*

En el marc teòric d'aquest treball, s'intuïa la possible necessitat d'incorporar l'educador social als centres escolars per tal de complir amb els ideals establerts en el projecte educatiu de centre sobre tot en aquells aspectes relacions amb la comunitat. El professional entrevistat pensa de la mateixa manera, segons aquest *"[...] sempre podem tenir alguna cosa a fer pel que fa a la prevenció, o l'adquisició de valors o el treball amb la resta de la comunitat. Abans he dit que s'ha de treballar més l'aspecte comunitari, obrir l'escola, doncs aquest seria un camí a seguir en qualsevol escola independentment de si els alumnes de l'escola tenen unes característiques marginals o de risc d'exclusió o no. Des del meu punt de vista crec més aviat que si som necessaris."*

8. Conclusions i perspectives de futur:

Un cop arribat en aquest punt final del treball, és necessari realitzar unes breus reflexions finals i també elaborar unes perspectives de futur sobre la possible incorporació del professional de l'educació social a les aules de secundària de Catalunya. L'objectiu d'aquestes conclusions és intentar donar resposta a la pregunta que des d'un bon inici em vaig plantejar:

"És necessària la figura de l'educador social a les escoles de secundària de Catalunya? Quines diferències de treball de l'educador social i l'integrador social en l'àmbit de l'educació secundària?"

Un cop realitzat el marc teòric i analitzades totes les dades, puc afirmar que he arribat a la conclusió que la figura de l'educador social és necessari dins del marc educatiu i concretament a les escoles de secundària, malgrat que des de la comunitat educativa es desconeix bastant què és un educador social i quines funcions i tasques podria desenvolupar a les escoles de secundària.

A més a més, després d'haver analitzat totes les informacions també he copsat que la visió dels professionals de l'educació, que si tenen coneixements de la figura de l'educador, entenen que la seva feina és la de mediar i resoldre conflictes. Aquest és un aspecte a destacar, ja que deixa al descobert aquesta falta de coneixement de la resta de les funcions i tasques que podria desenvolupar.

Tornant al tema del desconeixement per part dels professionals de l'educació sobre la figura de l'educador social, es pot confirmar que sovint els professors consideren les figures de l'educador social i l'integrador social de vital importància, però no saben quina diferència hi ha entre aquestes dos. Per altra banda, també m'he adonat que els professionals dels instituts consideren que la figura de l'educador social és necessària en l'entorn escolar per resoldre conflictes tal com he dit anteriorment, però és difícil que el relacionin amb altres possibles tasques com poden ser l'acompanyament o l'absentisme entre d'altres.

Un altre dels fet destacats que m'ha fet reflexionar, és el tema de les contractacions, ja que sovint en molts casos des de les escoles, es contracten persones amb una titulació inferior com els integradors social, que acaben realitzant funcions i tasques que possiblement podria desenvolupar-les un professional de l'educació social. Aquest fet és conseqüència dels canvis contextuais dels centres escolar, en els quals degut a la gran diversitat dels alumnes amb característiques molt diverses apareixen noves necessitats o conflictes que provoquen que diferents professionals acabin assumint les tasques que podria realitzar l'educador/a social.

Per altra banda, a través de la realització d'aquest treball i del coneixements que he adquirit sobre la matèria en qüestió, he arribat a la conclusió que el professional de l'educació social per portar a terme la seva tasca de manera més optima, ha de treballar en equip amb la resta de professionals que conformen la comunitat educativa, ja que a través del treball conjunt es pot treballar des de diverses perspectives i així realitzar un abordatge més significatiu i amb més probabilitats d'èxit.

Des d'un nivell més teòric, té sentit afirmar que la figura de l'educador social s'incorpori-hi dins l'àmbit educatiu i concretament a les escoles de secundària, ja que aquestes treballen aspectes com la convivència, el respecte o la interculturalitat entre d'altres, que des dels projectes educatius de cada centre es tenen en compte i es volen treballar.

En aquestes línia, els educadors i les educadores socials poden desenvolupar tasques per la correcte dinamització del centre o per la correcte mediació i resolució de conflictes. També han de realitzar un treball a nivell més comunitari i interdisciplinari amb la resta d'agents que conformen la comunitat educativa o que poden formar part d'ella en certes circumstàncies.

Un altre dels aspectes que vull destacar, és la l'obligació d'incorporar la figura de l'educador social a tots als centres de secundària, ja que segons les característiques de cada centre o la tipologia de necessitats que té el

centre, pot ser més o menys necessari incorporar l'educador/a social o un altre perfil professional més adequat.

Per altra banda, amb la incorporació d'aquest professional a les aules de secundària s'ha de tenir present que les seves funcions o tasques poden variar segons les necessitats i característiques dels centres.

Per acabar amb aquests conclusions, dir que des d'un punt de vista més comunicatiu i relacional, el professional de l'educació social té les eines i coneixements necessaris per poder construir canals de comunicació oberts i bidireccionals que ajudin a establir unes relacions més fortes entre alumnes, professors, famílies, equips educatius i directius, així com també amb a resta d'agents implicats de la nostra societat.

En quan a les perspectives de futur pels professionals de l'educació social dins l'àmbit de l'educació formal i concretament a les escoles de secundària, es pot dir que la incorporació d'aquests és un fet complicat, ja que a nivell institucional no es reconeix a l'educador social com a un professional que pot treballar en l'àmbit de l'educació formal. En conseqüència, fins que el paper de l'educador social no sigui reconegut serà complicat que es compti de manera permanent amb aquesta figura a les escoles de secundària.

No obstant, a través de les diferents experiències de les persones entrevistades i també a través dels meus coneixements adquirits durant aquestes quatre anys de grau, es pot afirmar que pels professionals del món educatiu que coneixen, treballen o han treballat amb la figura de l'educador social consideren la presència de l'educador social com a positiva per els centres de secundària, sempre hi quan aquesta s'adapti a les necessitats i tipologies de cada centre.

En aquests sentit cal destacar que a nivell professional, la figura de l'educador social sovint és entesa com a un persona que apareix en moments de crisi o en situacions de conflicte. Per tant, és interessant i de gran importància que des de gremi de professionals de l'educació social es treballi per canviar aquesta visió, ja que aquesta visió en una sola direcció

fa que la resta de funcions, com l'acompanyament, l'assessorament o el seguiment que pot portar a terme quedin amagades i no es reconeixen.

Si es tenen en compte els canvis actuals en els quals es veu immersa la comunitat autònoma de Catalunya, l'arribada de persones nouvingudes procedents d'altres països, el creixement de les desigualtats social o la pobresa, que són aspectes que evidentment afecten a la comunitat escolar, han provocat tal com hem dit anteriorment, que el clima escolar i les característiques de certes comunitats educatives siguin canviant i hagin aparegut noves necessitats. Unes necessitats que des de l'àmbit educatiu són difícils d'afrontar ja sigui per la falta de recursos econòmics, per la falta de personal o de temps o simplement per la falta de coneixement en com abordar certes situacions per part de l'equip de professors.

Evidentment tal com he mencionat anteriorment en el marc teòric, durant l'etapa de secundària, els nois i noies pateixen canvis a nivell físic però també a nivell psíquic, degut als canvis hormonals als qual es veuen immersos, la seva conducta també es pot veure afectada. Els adolescents tenen la necessitat de provar coses noves, de ser més independents i començar a construir els seu propi jo. És en aquest moment quan apareix la necessitat, des d'una perspectiva d'acompanyament i assessorament, d'incorporar als centres de secundària, una figura més propera a ells, com podria ser la de l'educador social. En aquest camí, el professional de l'educació social pot treballar per resoldre els dubtes que puguin tenir aquests joves i crear recursos o activitats allunyades del marc més acadèmic, que siguin interessants per a ells i elles.

Per acabar, crec que plantejar la incorporació la figura de l'educador social dins el marc educatiu català pot ser positiu, sempre i quan se'l consideri com un referent que acompanya, dinamitza, treballa per prevenir, realitza un treball de mediació, intervé directament, fomenta la cohesió, entre d'altres. Des d'una perspectiva més personal, la seva incorporació als centres educatius de secundària és necessària independentment del nombre d'alumnes i de les característiques i necessitats que aquest presentin, ja que també és interessant no només intervenir sobre allò necessari, sinó que

també es poden plantejar abordatges sobre aquelles aspectes que si funcionen, per tal de millorar-ne el seu funcionament i anar-los adaptant als constants canvis de l'entorn escolar.

9. Reflexions finals:

Una cop acabada aquesta investigació de recerca, puc dir que he adquirit uns coneixements que des del meu punt de vista, penso que em serviran en un futur com a professional de l'educació social. Amb l'elaboració d'aquesta petita investigació he après a veure i donar importància aquells petits aspectes amb els quals no havia pensat mai o no els hi havia donat la suficient importància. A més a més, el treball m'ha ajudat a veure que és en el moment que poses en practica tots el coneixements adquirits, quan t'adones si realment ets vàlid o no per treballar com educador social.

Després d'haver acabat el procés d'elaboració d'aquest treball, puc afirmar que estic satisfeta amb mi mateixa, malgrat que m'he trobat amb alguns entrebancs i la falta de temps. He extret unes conclusions que m'han ajudat entendre la situació actual dels educadors socials als centres de secundària i a posicionar-me respecta la necessitat d'incorporar aquesta figura a les institucions escolars. També m'ha ajudat a veure que en futur pròxim, si la figura de l'educador social acaba incorporant-se als centres educatius, m'agradaria poder treballar-hi.

A través d'aquest treball i també a través de la coordinació i comunicació que he hagut de portar a terme amb el meu tutor i els professionals que han participat i m'han ajudat, m'he adonat de la importància que té per els professionals de l'educació social realitzar un bon treball en equip i mantenir una comunicació.

Per altra banda, gràcies aquest treball he pogut reflexionar al voltant de quines són les meves potencialitats, així com també les meves mancances per tal de treballar-les i millorar en aquests aspectes.

Per últim, aquest treball m'ha ajudat a posar en pràctica tots aquells coneixements que al llarg d'aquests quatre anys de grau he anat adquirint, adaptant-los als nous coneixements que he après.

10. Bibliografia i webgrafia:

Bibliografia:

- Barranco, R.; Díaz, M. & Fernández, E. (2012) *El educador social en la educación secundaria*. València Nau llibres.
- Castillo, M. (2012). *La intervenció dels educadors i educadores socials a l'escola; limitacions, reptes i perspectives de futur*. Educació social. Revista d'Intervenció Socioeducativa, 51, pp.133-151.
- Castillo, M.; Galán, D.; Pellissa, B. (2012). *La incorporació dels educadors socials a l'escola: l'experiència present i les perspectives de futur*. Barcelona: UOC.
- Funes, J. (2005). *El món dels adolescents: propostes per observar i comprendre*. Educació Social , 27, pp.77-97.
- Funes, J . (2010). *9 ideas clave. Educar en l adolescencia*. Bcelona: Graó.
- Galán, D.; Castillo, M. & Pellissa, B. (2012). *La incorporació dels educadors socials a l'escola en l'àmbit autonòmic: fonamentació i experiències*. Bcelona: UOC.
- Hoy, W.; Tarter,C. & Kottkamp, R.. (1991). *Open Schools/healthy schools: measuring organizacional climate*. NewBury Park : CA: Sage.
- López, A Ma., Castro A. (2007). *Adolescencia, limites imprecisos*. Madrid: Alianza Editorial.
- Parcerisa Aran, A. (2008) Educación Social en y con la institución escolar. Revista interuniversitaria de Pedagogia Social Nº 15 pp. 15-27.

- Perinat, A. (1997). *El desenvolupament en l'adolescència*. Barcelona: Edicions de la Universitat Oberta de Catalunya.
- Philip Rice, F. (2000). *Adolescencia: desarrollo, relaciones y cultura*. Madrid: Prentice Hall.

Webgrafia:

- Departament de la Presidència. (2009). *Llei 12/2009 del 10 de Juliol d'Educació*. Barcelona: Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 5422. <http://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?action=fitxa&documentId=480169> [12 de novembre del 2014]
- Defensor del Pueblo. (1999). *Informe del Defensor del Pueblo sobre la violencia escolar*. Madrid : Gabinete de Estudios del Defensor del Pueblo. <<http://www.conflictoescolar.es/wpcontent/uploads/2011/07/INFORME-DEL-DEFENSOR-DEL-PUEBLO-1999.pdf>> [28 de març de 2015]
- Institut Català d'Estadística. (2015). *Anuari Estadístic de Catalunya*. [en línia] Barcelona: IDESCAT. <<http://www.idescat.cat/pub/?id=aec>> [dia 16 d'abril de 2015]

**FACULTAT D'EDUCACIÓ,
TRADUCCIÓ I
CIÈNCIES HUMANES.**

ANNEX

FERRAGUT PUIG, Cristina
4rt de Grau en Educació Social
Tutor: Xavier Tornafoch Yuste
Treball Final de Grau
Facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes
Universitat de Vic

Vic, Maig del 2015

INDEX:

Entrevistes	51
Entrevista 1: Professional de l'Educació Social	51
Entrevista 2: Professional de la Integració Social	56
Entrevista 3: Equip directiu institut del Professional de la Integració Social	58

ENTREVISTES:

Entrevista 1: Professional de l'Educació Social

1. Com va arribar a treballar en aquests àmbits?

"Doncs veuràs, jo soc de Catalunya, vaig néixer aquí i vaig créixer aquí. Però vaig anar a viure fora de Catalunya durant una temporada concretament a Extremadura, un lloc molt maco. Allà vaig començar a buscar feina durant bastant temps. Vaig treballar en CRAEs durant molt temps, però em vaig cremar i vaig decidir canviar. Vaig buscar i em va sortir una suplència de 5 mesos d'un educador social a una escola, la vaig agafar i quan es va acabar el crús em van demanar si volia continuar, perquè l'altre persona no volia seguir. I vaig dir que si. Hi vaig treballar 2 anys i llavors amb la meva parella vàrem decidir tornar a Catalunya. Com a casa enlloc."

2. Quines eren les seves tasques dins l'institut?

"La meva feina era molt variada, treballava directament amb els nanos, dissenyava programes, xerrades o activitats de prevenció de cohesió, de sexualitat de moltes coses. També feia orientació amb les famílies i joves que volien, tasques de suport, adaptacions curriculars, resoldre conflictes, xerrades sobre temes de ciutadania i valors.... i segur que me'n deixo alguna."

3. Hi ha alguna de les tasques que realitzessis molt sovint? Per què?

"Doncs.... Si. Bé, a veure, evidentment totes les tasques les feia durant la setmana, però la mediació i resolució de conflictes era el pa de cada dia. Vull dir, que sempre hi havia alguns o altres problema a resoldre, entre els alumnes, entre alumnes i profes i també entre professors. Si, si entre professionals. Molt trist no? Crec que és inevitable però. Som persones i tot som diferents, i per tan tots tenim uns pensaments, valors, idees, problemes que varien segons cadascun. I això fa per tan tothom entengui el món de manera diferents i si hi ha relacions i ha conflictes i més si tenim en compte que els INS són com un caldo de cultiu amb tants joves, hormones i opinions diferents. Jejejeje. A més hem de pensar que tothom té els seus problemes, que evidentment és complicat deixar-los fora la porta de l'escola"

i més si ets un adolescents."

4. També realitzaves alguna feina fora de l'escola? Quina?

"Si. Sovint et trobes casos en els quals no pots fer res des de l'escola, per exemple l'absentisme. Has de sortir establir una relació amb els joves i mirar de fer que l'escola sigui atractiva per ells, perquè tinguin ganes d'anar-hi. És complicat, però val la pena intentar-ho. Ells no són conscients que el fet de no anar a l'escola els pot perjudicar a llarg termini. Són joves i tenen altres prioritats. Per ells anar a l'escola no és atractiu. Perquè veuen l'escola com una imposició, com una cosa rígida i obligatòria. Siguem clars quan érem joves tots havíem pensat algun cop quin pal anar a l'escola, o de que serveix això? "

5. Feies alguna feina amb les famílies dels joves? Quina? Per què creus que és important?

"Feia alguna cosa sobretot amb els caos més complicats, però de totes maneres no era el que feia més. En aquests casos més complicats, feia reunions conjuntament amb el tutor i la família per ta de marca unes pautes de treball més específiques, per orientar als pares sobre com ajudar als seus fills. Des del meu punt de vista és important que des de les escoles i instituts es treballi amb les famílies que se les impliqui en el procés d'aprenentatge dels seus fills, sobretot amb aquells joves que tenen dificultats per seguir amb el ritme marcat a les aules. Crec que és una manera de reforçar les relacions entre els joves i els seus pares, però també amb l'escola."

6. I a nivell comunitari?

"Sincerament, crec que és un aspecte que s'hauria de treballar des dels centres educatius. Dins del meu centre no es feia cap tipus de d'actuació. Però penso que seria interessant. Estem acostumats a pensar en els centres educatius com a institucions tancades, a les que només s'hi pot entrar si ets alumne o profe, i pensar això és un error. Ens oblidem que estem formant i educant a les futures generacions de la nostra societat. I la societat com a

tal pot donar molts exemples educatius sobre tot a nivell de valors i educació per a la ciutadania. Crec que una de les missions de l'educador social és precisament la d'obrir l'escola a la comunitat, però hi ha molta feina a fer encara."

7. Com creus que era percebuda la teva figura per a la resta dels professionals? I pels estudiants?

"En el meu cas penso que la meva persona era percebuda com una més dins l'equip de professors. Sempre em deien que creien que la meva feina era molt interessant... que no vol dir necessària. Però a l'hora de treballar de manera conjunta.... ja era un altre tema, sempre tenien...com ho diria....poc temps i molta feina per fer. No hi havia una cohesió i costava molt treballar en equip, però suposo que això depèn molt dels professors amb els que et trobes. Els estudiants em veien com una profe més, sincerament per ells no hi havia diferència, tot i que aquells amb els que tractava més em veien una figura més propera. A veure sabien perfectament que no era professor, però em veien com a tal. Per la meva banda sempre intentava eliminar aquesta posició d'autoritat o de jo estic per sobre, perquè des d'aquets nivell d'altura no es pot treballar."

8. Realitzaven algun tipus de coordinació amb la resta de serveis socials de l'Ajuntament? Com ho feien?

"Si, primerament realitzava reunions amb els tutors de cada alumne amb els quals realitzava un treball més directe. Acordàvem quin camí seguir per tal d'assolir els objectius mercats al PEI i a partir d'aquí ens manteníem en contacte periòdicament per tal de fer un seguiment. en certes ocasions també podia trobar-me amb el tutor del jove i la família per parlar sobre els progressos dels seus fills. A més a més, també assistia a reunions amb altres serveis educatius externs per tractar els diferents casos. A les reunions dels equips educatius de l'institut també hi anava, donava la meva opinió sobre els joves en general i sobre casos concrets. A veure, amb serveis social en certes ocasions quan els cas en era seguit per un educador de serveis social i es requeria un treball conjunt. Ah sí! també em reunia amb el cap d'estudis i l'equip directiu per tal de determinar quins aspectes

calia treballar a nivell comú a tota l'escola segons les necessitats detectades entre els joves."

9. Creus que hi ha un confusió de les figures i tasques de l'educador social i l'integrador social? Per què?

"Per suposat un si rotund. És evident que hi ha una confusió total de què fa cada professional. Moltes del professors pensen que bàsicament fem el mateix, deu ser per això que tots dos professionals som del camp social. Evidentment si no s'informa de que és cada figura i quines funcions fa és normal que es produeixin confusions no?"

10. A l'institut on treballaves a part de la teva figura hi havia alguna figura com la de l'integrador social? Creus que poden treballar juntes aquestes figures?

" No hi era, hi havia personal de suport a l'aula com un vetllador, però la figura de l'integrador no era. Oma doncs si penso que podem treballar junts. Tot i que s'hauria de perfilar molt bé quines tasques feria cadascú, per no confondre."

11. Creus que és necessària la figura de l'educador/a social als centres de secundària? Per què?

"Si, penso que la nostre figura és necessària en el centres escolars i concretament a les escoles de secundària per donar un suport als professors en aspectes que per ells són difícils de tractar o no saben com tractar. Nosaltres podem realitzar certes funcions que els profes no poden fer."

12. Penses que la nostra figura hauria d'existir en tots el centres de secundària de manera interna?

"Doncs no ho sé. Per suposat abans t'he dit que penso que és necessari incorporar-nos a als instituts. Si que crec que hauria de ser una figura

integrada dins l'equip de professionals de centre escolar, ja que és molt més fàcil establir unes relacions que propiciïn el treball en equip i amb la resta de comunitat educativa. Ara respecta a la obligació d'incorporar-nos a tots els centres no sé que dir-te... a veure..... evidentment hi haurà INS que per les seves característiques més la nostra presència que d'altres. Mmmmm. Però també és veritat que el fet de que en un institut no hi hagi problemes de exclusió social o d'absentisme o del que sigui, no significa que no hi hagi feina per un dels nostres. Vull dir, sempre podem tenir alguna cosa a fer pel que fa a la prevenció, o l'adquisició de valors o el treball amb la resta de la comunitat. Abans he dit que s'ha de treballar més l'aspecte comunitari, obrir l'escola, doncs aquest seria un camí a seguir en qualsevol escola independentment de si els alumnes de l'escola tenen unes característiques marginals o de risc d'exclusió o no. Des del meu punt de vista crec més aviat que si som necessaris"

13. Creus que en el futur aquesta figura professional de l'educador/a social es consolidarà en els centres de secundària com un més dins l'equip educatiu? Perquè?

"Evidentment sóc educador social i m'agradaria pensar que en els pròxims anys s'incorporarà la nostra figura a les escoles. Crec en la nostra feina dins dels centres, però també crec que hi ha molta feina a fer. Hem de treballar per eliminar aquest concepte de persona que resol problemes, perquè ens perjudica molt no deixa veure realment el potencial que tenim. Som professionals adaptables, amb visions diferents a la dels profes, però podem aportar noves maneres d'entendre i fer l'educació. No vull canviar el sistema, però si adaptar-lo les noves necessitats."

Entrevista 2: Professional de l'Integrador Social:

1. Creus que la figura de l'educador social i l'integrador social poden conviure en un mateix centre de secundària? Per què?

"Oma... jo crec que si que són compatibles i més si tenim en compte que es poden complementar. Vull dir... a veure, jo crec que l'integrador social ha de realitzar un treball més com el del vetllador a les aules, però també ha de participar en els projectes de l'educador social, no sé crec que la seva missió és la de ser un equip. Jo a la meva escola no tinc educador social, però la meva feina és una barreja de tasques i funcions de l'educador social i l'integrador."

2. Creus que hi ha un confusió de les figures i tasques de l'educador social i l'integrador social? Per què?

"Sincerament crec que si. No sé, probablement hi ha diversos motius, però crec que el principal és que no es coneixen aquestes dues figures. A veure, estar clar que el professionals que treballen amb algun d'aquestes professional saben que fan. Però els que no hi treballen no. I potser els aniria bé saber que fan perquè d'aquesta manera potser voldrien comptar amb ells a les seves aules no? Probablement que s'hauria de fer és informar. Sí informar sobre què és cada figura i quines funcions fa. Però no només informar als professors sinó també informar als equips directius perquè a fi de comptes són ells qui acaben decidint si necessiten o no alguna d'aquestes figures"

3. Realitzeu reunions amb tot l'equip directiu i de professors? De que serveixen?

"Són de gran importància les reunions que realitzem tot l'equip per definir que s'ha de treballar a nivell comunitari dins l'escola. A nivell de treball individual amb els adolescents, sempre ens reunim amb el tutor per tal de definir com treballar per tal d'assolir els objectius establerts en el PEI."

4. Quines són les funcions i tasques fas dins l'escola?

"Les meves tasques sempre van encaminades a treballar directament amb els joves i també amb la resta de professors. Però aquesta última tasca resulta ser una mica més complicada, no tots els professors estan interessants en treballar de manera conjunta. Alguns d'ells no creuen en la nostra feina i d'altres simplement no tenen temps o no els interessa col·laborar, però bueno faig el que puc i com puc. El meu dia a dia no és res de l'altre món. A veure.... La meva feina diària consisteix en resoldre conflictes, preparar materials adaptats, treballar amb els alumnes que tenen un PEI per tal que s'assoleixin els objectius o dissenyar activitats de prevenció."

5. Saps que des del departament d'ensenyament es fixen unes tasques i funcions pels integradors socials? Què en penses?

"Si ho sé i me les he llegit però no crec en elles. Són pautes però... no sé. Ens hem d'adaptar a les necessitats de cada centre, perquè no tots són iguals, els joves són diferents, els profes també i per tan les característiques i necessitats també. Sé que hi ha unes tasques establertes però si l'escola no necessita alguna d'aquestes tasques no cal fer-la no? El departament pot dir missa, però ells no estan cada dia a les escoles i per tan tampoc saben quines necessitats hi han a cada lloc i tampoc es pot dir que a tot arreu s'hagi de fer el mateix."

Entrevista 3: Equip directiu institut de l'integrador social:

1. Quant temps porta fent aquesta feina dins el centre?

" Fa aproximadament 9 anys que comptem amb la seva ajuda."

2. En quines tasques centra la seva activitat laboral?

"Bé la seves tasques principals són les de donar suport a l'alumnat, suport amb les tutories, la resolució de conflictes entre joves, també ajuda a clarificar què ha passat en aquests conflictes, mediació, en alguns casos, quan venen pares, acompanya al tutor a fer les entrevistes en aquells casos més complicats, suport a les classes a nenes/es amb necessitats especials fent-li de suport, etc."

3. Penseu que hi ha hagut millores amb el treball d'aquesta figura professional? Amb què ho heu notat, us ha aportat alguna cosa saber que teniu aquest professional en el centre?

"Fa uns 9 anys que treballar aquí i podem dir que si que hi ha hagut millores. Doncs mira agilitza molt els processos quan hi ha conflictes i, per tant, treu feina als professors. Ell pot incidir molt més ràpid que no pas els professors que en aquell moment estan fent classe. També fa una observació de les càmeres per detectar conflictes, per tal de comprovar fets objectius que han provocat el conflicte, acompanyament amb nois i noies amb minusvalidesa física en el dia a dia al centre, també a les excursions, etc."

4. Quina és l'actitud dels estudiants davant la figura de l'integrador social?

"Molt bona. Està molt integrat al centre, ja que fa 9 anys que és la mateixa persona la que desenvolupa aquesta tasca. Els alumnes saben que l'integrador social, hi és sempre i és un referent per ells/es. Ell intenta tenir molta complicitat amb els nois/es, intenta crear un vincle d'amistat, tenir

complicitat amb ells, perquè després quan hi ha un conflicte intenta tenir una bona connexió. Així li és més fàcil per ajudar-los a resoldre problemes. També s'ha de dir que té molta mà dreta. A més a més, s'introdueix a les xarxes socials per prevenir i resoldre problemes que afecten als alumnes del centre. Pels joves saber que hi ha algú que controla tot això també fa que vagin més en compte. Treu molta informació també d'aquestes complicitats, com si fossin aliats."

5. Quina relació s'estableix entre l'integrador social i l'alumne?

"Un avantatge del tenir aquest integrador és que es jove i el veuen més proper a ells. També, pels alumnes els hi va molt bé perquè saben que poden comptar amb ell per compartir problemes tan de dins al centre com de fora, per exemple, problemes a casa. L'integrador és una figura de suport per aquests joves. El F. els hi dóna consells i pels alumnes és com un referent. Per una banda té aquesta complicitat però per l'altra també fa una funció correctora, no és com un col·lega."

6. Com veuen la figura de l'integrador social la resta de docents? Veuen necessària la seva intervenció?

"La veiem molt positiva. Ens ha facilitat la tasca en general. Ens serveix molt com a "comodín", ens ajuda per coses molt pràctiques."

7. Quin és el responsable d'adjudicar la plaça d'aquesta figura de l'integrador social al centre? L'institut té dret a decidir incloure aquest professional al centre?

"Ve des del Departament d'Ensenyament, el qual subcontracta una empresa que té la borsa de vetlladors i els adjudica. L'institut, cada final de curs, fa un informe de necessitats i ho envia al Departament. Aquest dóna unes hores en funció de les necessitats que hi hagin. En el nostre cas, 10 venen del Departament i 20 des de l'AMPA. El F. doncs, fa 30 hores aquí en el centre. Els pares col·laboren molt amb això."

8. Amb qui es coordina l'integrador dins el centre?

"Es coordina molt amb la coordinadora pedagògica, amb mi, el cap d'estudis i amb la mestra terapeuta. A Batxillerat hi ha d'intervenir molt poc i als Cicles Formatius només en alguns problemes concrets."

9. El centre es coordina amb l'educador/a social dels Serveis Socials de l'Ajuntament? Quina relació hi ha?

"Sí, jo, faig una coordinació mensual a nivell presencial per via correu electrònic, gaire bé cada dia. Quan hi ha alguna cosa ens comuniquem, sobretot per casos d'absentisme que és el que tractem més. També contactar amb les famílies perquè els tutors a vegades no hi poden arribar amb facilitat. Sovint, alguns d'aquests alumnes, venen de famílies que estan vinculades als Serveis Socials per motius econòmics i des d'allà se'ls compromet a anar a veure els tutors i en general amb aspectes escolars dels seus fills. A través de Serveis Socials, també ens coordinem amb altres recursos com ara el CSMIJ."

10. Creieu que l'integrador social del centre fa funcions d'educador social?

"Diríem que sí, però no sabem explicar-ho bé perquè no sabem exactament les funcions de l'educador/a social com tampoc quines diferències hi ha amb l'integrador social. A vegades ha treballat habilitats socials al centre, però tampoc sabem si això és una de les funcions que realitza un educador social."

11. Coneixeu centres de secundària que comptin amb la figura de l'educador/a social?

"No, no sabem cap centre."

12. Creieu que és necessària la figura de l'educador/a social als centres de secundària? Per què?

"Clar, no sabem la diferència entre l'integrador/a social i l'educador/a social, però les funcions que fa el nostre integrador social ens serveixen molt. En centres com el nostre, com qualsevol, aquest tipus de suport és molt benvingut, ja que els professors van carregats de moltes coses i hi ha un perfil d'alumnat que com més recursos millor. Creiem que també caldria el suport de la figura del treballador/a social, per fer tot aquest treball amb les famílies."

13. S'hauria de contemplar l'educador/a social dins l'equip docent? Per què?

"Des del nostra punt de vista si. Pensem que és la millor manera de fer. Si està integrat dins l'equip docent és molt més fàcil aconseguir una bona comunicació i un bon treball en equip. En el nostre cas, de fet, assisteix al claustre, li passem els actes de reunions de professors ja que no hi pot assistir pel seu horari. Com més integrats estessin millor."

14. Creieu que en el futur aquesta figura professional de l'educador/a social es consolidarà en els centres de secundària com un més dins l'equip educatiu? Perquè?

"Tant debò. Ara, tal com van les coses actualment, no ho sabem. Si van retallant així, potser ni la figura de l'integrador social tindrem."